Lapinjärven kunnan kotouttamisohjelma 2021–2024

LAPINJÄRVI LAPPTRÄSK

Perusturvajaosto 16.6.2021 § 30
Kunnanhallitus 16.8.2021 § 117
Valtuusto 25.8.2021 § 41

Sisällys

1. Johdanto ... 3
1.1 Lähtökohdat ... 4
1.2 Työn organisointi ja seuranta ... 4
1.3 Ohjelman yritysvaikutukset ... 5
1.4 Tavoitteet ... 5
1.5 Kotouttamistyön käsitteitä ... 6
1.6 Maahanmuuttajat ja vieraskieliset Lapinjärvellä ... 7
2. Kotouttamistyö Lapinjärvellä ... 8
2.1 Maahanmuuttajan kotoutumista edistävät toimenpiteet ... 8
2.2 Monialainen yhteistyö kotouttamisessa ... 10
2.3 Kotoutumisen seuranta ... 10
2.4 Viestintä ... 11
2.5 Tulkkaus ja kääntäminen ... 11
3. Palvelut Lapinjärvellä ... 12
3.1 Maahanmuuttopalvelut ... 12
3.2 Sosiaali- ja terveyspalvelut ... 13
3.3 Varhaiskasvatus ... 14
3.4 Opetus ... 15
3.5 Vapaa sivistystyö ... 18
3.6 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ... 19
3.7 Liikuntapalvelut ... 19
3.8 Nuorisopalvelut ... 20
3.9 Asuminen ... 20
3.10 Työllisyyspalvelut ... 20
4. Valtion palvelut ... 21
5. Osallisuuden vahvistaminen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ... 21
5.1 Kolmas sektori kotoutumisen tukena ... 22
5.2 Evankelisluterilainen kirkko ja muut uskonnolliset yhteisöt ... 22
6. Kotouttamisohjelman seuranta ... 23
7. Kehittämistoimenpiteet ... 24

1. Johdanto

Kunnan on lain kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) mukaan laadittava kotouttamisohjelma (32 §). Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelma hyväksytään valtuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Lapinjärven kunnan ja Loviisan kaupungin edellinen yhteinen kotouttamisohjelma on tehty vuosiksi 2017–2020. Kotoutumissuunnitelma on suunnitelma siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon myös kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa (kuntalaki 110 §).

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja, samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille, maahanmuuttajille tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää, ja että kunnan henkilöstön osaamista kotouttamisessa kehitetään.

Maahanmuuttajan kotoutumisen haasteet liittyvät maahantuloon, arkipäivän elämään, kielitaitoon, toimeentuloon, koulutukseen, työhön ja yhteiskuntaan ja yhteisöön mukaan pääsemiseen. Palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja, työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä erillisinä kotouttamistoimenpiteinä. Kotouttamistoimenpiteiden tulee lähteä maahanmuuttajan yksilöllisistä tarpeista.

Lapinjärven valtuusto päätti joulukuussa 2015 valmistella 10 kiintiöpakolaisen vastaanottoa Lapinjärvelle vuoden 2017 aikana. Kokouksessaan 27.4.2016 valtuusto päätti kuitenkin aikaistaa kansainvälistä suojelua saavien pakolaisten vastaanottoa jo vuoteen 2016. Lapinjärvelle muutti syksyllä 2016 yhteensä 12 kiintiöpakolaista. Kunnanhallitus päätti 14.12.2020 kokouksessaan päivittää sopimuksen ELY-keskuksen kassa kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Lisäksi kunnanhallitus päätti, että aikaisempaa valtuuston päätöksen linjassa kunnan vuosittainen pakolaiskiintiömäärä on 10 henkilöä vuonna 2021 ja sen jälkeen 10 henkilöä joka 3. vuosi. Pakolaiskiintiöllä tarkoitetaan ELY-keskuksen kuntaan osoittamia kiintiöpakolaisia sekä myönteisen päätöksen saaneita, pakolaisten vastaanoton piiriin kuuluvia turvapaikanhakijoita.

Pakolaiskiintiön lisäksi kuntaan saattaa sijoittua itsenäisesti kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä. Itsenäisesti kuntaan muuttavia ei lasketa kuuluvaksi kunnan pakolaiskiintiöön. Itsenäisesti kuntaan muuttavien kansainvälisen suojelun piiriin kuuluvien (kiintiöpakolaiset tai oleskeluluvan saaneet turvapaikan hakijat) kotoutumislain 44 §:n mukaan valtion maksamien kotoutumislaissa tarkoitettujen toimenpiteiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut 32 §:ssä tarkoitetun kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt 41 §:ssä tarkoitetun sopimuksen ELY-keskuksen kanssa

Tämä kotouttamisohjelma on laadittu Lapinjärven kunnassa työskentelevän henkilöstön, organisaation ja muiden toimijoiden käyttöön.

1.1 Lähtökohdat

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) astui voimaan 1.9.2011. Lain piiriin kuuluvat maahanmuuton perusteesta riippumatta kaikki maahanmuuttajat, joilla on asianmukainen oleskelulupa Suomessa. Lain tarkoitus on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuuksia osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan sekä edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken (1, 2 §).

Kotoutumislain (30, 31 §) mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahan- muuttajien kotouttamisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan tulee huolehtia, että kunnan palvelut ovat myös maahanmuuttajille soveltuvia. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille kotoutumislaissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään tarvetta vastaavasti. Myös henkilöstön osaamisesta ja koulutuksesta on huolehdittava. Kunnat voivat tehdä yhteistyötä muiden kuntien kanssa, ja kotoutumista tulisi toteuttaa monialaisena yhteistyönä. Ohjelman keskeisenä sisältönä on suunnitelma kunnan yleisten palvelujen toteuttamisesta maahanmuuttajille soveltuvina sekä erityisistä kotouttamista edistävistä toimenpiteistä.

Kunnan on laadittava kotouttamisohjelma joko itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Ohjelma on hyväksyttävä valtuustossa ja se tulee tarkistaa vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon talousarviota ja-suunnitelmaa tehtäessä (Kotoutumislaki 32, 33 §) Muita kotouttamistyön kannalta keskeisiä asiakirjoja ovat valtion kotouttamisohjelma sekä yhdenvertaisuuslaki. Valtion kotouttamisohjelman 2016–2019 päämääränä on edistää yhdenvertaisuutta sekä sitä, että maahanmuuttajien osaaminen hyödyttäisi suomalaista yhteiskuntaa. Valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa lisätään pakolaisten ohjaamiseksi nopeammin kunnan sekä työ- ja elinkeinotoimiston palvelujen piiriin.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan viranomaisen tulee edistää yhdenvertaisuutta. Laki kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun syyn perusteella. Maahanmuutto-asioita ohjaa Suomessa lisäksi *Ulkomaalaislaki* (301/2004). Lapinjärven kuntastrategia toimii perustana tälle kotouttamisohjelmalle.

Lapinjärven valtuusto hyväksyi Ihmislähtöinen Lapinjärvi -kuntastrategian vuosille 2021–2025. Strategia jatkaa kunnan ihmislähtöisten palveluiden kehittämistä, jossa pyritään järjestämään palvelut yhteisöllisesti ja tarvelähtöisesti. Myös monikulttuurisuus tunnistetaan strategiassa kunnan vahvuutena.

1.2 Työn organisointi ja seuranta

Kotoutumislain mukaan paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto eli TE-toimisto, poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät yhdistykset ja yhteisöt.

Lain mukaiset kotoutumispalvelut on järjestettävä kunnassa tarvetta vastaavasti, mutta valtio myöntää korvauksia kiintiöpakolaisista, turvapaikan saaneista tai myönteisen oleskeluluvan toissijaisen tai humanitäärisen suojelun perusteella saaneista henkilöistä, kun kunnalla on voimassa oleva sopimus pakolaisten vastaanotosta sekä valtuuston hyväksymä kotouttamisohjelma.

Kotouttamistoimenpiteiden tuloksellisuutta ja palvelujen laatua seurataan ja kehitetään kunnassa jatkuvasti. Kotouttamisohjelma tarkistetaan valtuustossa vähintään neljän vuoden välein. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuseli ELY-keskus, TE-toimisto, Kela ja muut kunnan alueella toimivat viranomaiset sekä tarvittaessa myös kolmannen sektorin edustajat osallistuvat kunnan aloitteesta kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan.

1.3 Ohjelman yritysvaikutukset

Riittävän ja osaavan työvoiman saamiseksi kunnan maahanmuuttajien kotoutumista edistävien toimien tulee olla uskottavia sekä hyvien väestösuhteiden edistämistyön onnistunutta. Hyvin hoidetut palvelut helpottavat kansainvälisten ammattilaisten ja osaajiensaamista, muuttoa ja sitoutumista paikkakuntaan, yrityksiin ja yrittäjiksi. Kunnan järjestämien kotouttamistoimien lisäksi tarvitaan lisää vuorovaikutteista yhteistyötä alueen yritysten kanssa maahanmuuttajien työllistymisen tukemiseksi. Kielitaitoiset ja ammattikoulutetut osaajat tulisi huomioida erityisesti yrityksienkansainvälistymis tavoitteissa. Yhteistyötä ja kontaktien lisäämistä paikallisten työnantajien kanssa olisi kehitettävä, jotta maahanmuuttajille saataisiin palkkatuki- ja työpaikkakokeiluja eri ammattialoille.

1.4 Tavoitteet

Lain mukaan kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallistasolla kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä. Tavoitteena on myös edistää hyviä etnisiä suhteita, kulttuurien välistä vuoropuhelua, maahanmuuttajien osallisuutta sekä mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen. Maahan-muuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen on otettava huomioon kunnan ja muiden viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa (Kotoutumislaki 29 §).

Lapinjärvellä uusien asukkaiden kotoutumista edistetään rohkaisemalla heitä osallistumaan vapaa-ajan toimintaan, tutustumaan naapurustoon ja peruskoulun arkipäivään sekä luomalla verkostoja muiden kuntalaisten kanssa. Ihmislähtöisessä kunnassa on

helppoa kertoa mielipiteensä ja esittää ideoita, miten kuntalaisten yhdessäoloa ja viihtyvyyttä voisi parantaa. Paikalliset järjestöt ja vapaaehtoiset ovat osa Lapinjärven palvelutuotantoa ja ovat tärkeässä asemassa maahanmuuttajien vastaanotossa. Maahanmuuttajien osallistuminen vapaaehtoistyöhön edistää verkostojen luomista kotikunnassa, antaa mielekästä tekemistä ja luo tunteen, että on mukana tekemässä hyvää asuinpaikallaan.

Haasteina nähdään pitkät matkat eri palveluihin, työpaikkojen löytyminen tulijoille, vapaaehtoistyön koordinointi ja jatkuvuuden varmistaminen, ennakkoluulot erilaisuutta kohtaan sekä maahanmuuttajien muuttovirran suuntautuminen poispäin. Työn jatkuvuuden varmistamiseksi kunnassa on myös huolehdittava riittävistä henkilöstöresursseista pakolaisten kotouttamista varten. Lapinjärvellä julkisen liikenteen yhteyksien vähyys Loviisaan ja muiden lähikuntien palveluihin rajoittaa palveluiden saatavuutta.

Onnistuneen kotouttamistyön hedelmänä voidaan tulevaisuudessa nähdä tuoreita toimintamalleja, positiivista monikulttuurisuutta, uusia tekijöitä vapaaehtoissektorille ja yrityksiin sekä myönteinen vaikutus väestökehitykseen.

Tarkempia toimialakohtaisia tavoitteita kuvataan liitteenä olevassa matriisissa.

1.5 Kotouttamistyön käsitteitä

Kotouttamistyön käsitteet kotoutumislain (1386/2010) sekä työ- ja elinkeinoministeriön määritelmän mukaisesti:

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteinen kehitys, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Maahanmuuttaja

Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitseva

Maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

1.6 Maahanmuuttajat ja vieraskieliset Lapinjärvellä

Lapinjärvellä asui vuoden 2020 lopussa 2 621 henkilöä, joista äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia ja saamea puhuvia oli yhteensä 150 (5,7 %). Vaikka vieraskielisten määrä on valtakunnallisessa vertailussa pieni, on se kasvanut kunnassa viime vuosina voimakkaasti. Oheisesta taulukosta käy esille, että vieraskielisten määrä on Lapinjärvellä viisinkertaistunut 2000 luvulta.

Vieraskielisten asukkaiden määrä Lapinjärvellä 1990–2020 (Tilastokeskus)

Vuosi	Vieraskielisten määrä
1990	3
2000	28
2010	73
2012	94
2014	114
2016	136
2017	140
2018	136
2019	138
2020	150

Ulkomaalaistaustaisten asukkaiden määrä Lapinjärvellä 2016–2019 (Tilastokeskus)

Ulkomailla syntyneet	
2016	158
2017	159
2018	157
2019	153

Vastaanottamalla kansainvälistä suojelua saavia kunta tukee osaltaan ihmisoikeuksien toteutumista sekä moninaista ja avointa yhteiskuntaa. Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden pysyvä asettuminen kuntaan merkitsee usein kunnan työikäisen väestön määrän kasvamista ja elinkeinoelämän mahdollisuuksien laajentumista. Maahanmuuttajien pysyvää kuntaan asettumista tukevat laadukkaat kotoutumispalvelut, mahdollisuus opiskeluun tai työelämään siirtymiseen sekä aito kokemus kunnan yhteisöihin kuulumisesta.

Maahanmuuttajien kuntaan pysyvästi jäämistä tukee asenne, jonka mukaan kaikki kuntaan saapuvat otetaan kuntalaisiksi: kansainvälistä suojelua saavat henkilöt tarvitsevat jatkaakseen elämäänsä turvallisen ympäristön ja mukaan ottavan yhteisön, aivan kuten kaikki Suomessa asuvat. Panostaminen kaikkien kuntalaisten yhdenvertaisuuteen sekä osallisuuteen on myös panostus kunnan tulevaisuuteen ja kuntalaisten, mukaan lukien kansainvälistä suojelua saavien, hyvinvointiin.

2. Kotouttamistyö Lapinjärvellä

Kotoutumislain mukaan kunnalla on vastuu paikallistason kotouttamisesta sekä kotouttamistoimenpiteiden ja -palvelujen järjestämisestä kunnassa tarvetta vastaavasti. Kotouttamisen tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa toimimiseen tarvittavia tietoja ja taitoja. Onnistunut kotouttaminen tukee maahanmuuttajan aktiivista osallistumista yhteiskuntaan ja siirtymistä normaalipalvelujen piiriin. Kotouttamispalveluihin sisältyy tiedotusta, ohjausta ja neuvontaa. Kunta ja TE-toimisto vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä ja niihin ohjaamisesta.

Kotouttamistyön tavoitteena on kotoutumisen edistäminen yksilöllisten kotoutumistoimenpiteiden ja hyvän alkuvaiheen ohjauksen kautta. Tämä tehdään yhteistyössä eri toimialojen sekä kolmannen sektorin kanssa.

Lapinjärven kunnan kotouttamistyön pääasiallisena tehtävänä on kuntiin sijoitettavien pakolaisten ja itsenäisesti muuttavien, oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotto ja kotouttamisen edistäminen. Työhön kuuluu tiedotus, ohjaus ja perehdytys yhteiskuntaan, alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laadinta sekä kokonaisvaltainen kotoutumisen edistäminen yhteistyössä muiden viranomaisten ja vapaaehtoistoimijoiden sekä asiakkaiden itsensä kanssa. Kuntapaikoille saapuvien pakolaisten osalta toimenkuvaan kuuluu myös ensiasunnon järjestäminen sekä välttämättömän peruskalustuksen hankkiminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

2.1 Maahanmuuttajan kotoutumista edistävät toimenpiteet

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä.

Kotoutumista edistäviä palveluja ovat seuraavat:

- maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa
- annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja kotoutumista edistävistä toimenpiteistä. Sisäministeriö vastaa perustietoaineiston yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta - kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja muut viranomaiset antavat ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä
- alkukartoitus
- kotoutumissuunnitelma
- kotoutumiskoulutus
- omaehtoisen opiskelun tukeminen (toisella asteella opiskelu työttömyysetuudella)
- muut kotoutumista edistävät toimenpiteet ja palvelut
- ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki

Kotoutumista edistävien palvelujen tarve arvioidaan ensisijaisesti maahanmuuttajan kanssa tehtävässä alkukartoituksessa, jonka tekeminen on asiakasryhmästä riippuen kunnan tai TE-toimiston vastuulla. Kotoutumislain 10 §:n mukaisesti kunta käynnistää alkukartoituksen niille maahanmuuttajille, jotka saavat muutoin kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kunta voi käynnistää alkukartoituksen pyynnöstä myös muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Kartoitus tulee käynnistää kahden kuukauden kuluessa asiakassuhteen alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Kartoituksessa selvitetään tarvittavassa laajuudessa koulutus- ja työhistoria, kielitaito ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kotoutumistoimenpiteiden tarpeet.

Alkukartoitukseen liittyvässä kotoutumissuunnitelmassa kunta sopii maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista, jos maahanmuuttaja ei voi esimerkiksi terveydentilansa, ikänsä tai perhetilanteensa vuoksi osallistua työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin. Sovitut toimenpiteet ovat maahanmuuttajille velvoittavia ja ne sisältävät ainakin suomen tai ruotsin kielen opiskelua.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on pääsääntöisesti laadittava kolmen vuoden kuluessa oleskeluluvan saamisesta tai ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä ja se tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Kotouttamissuunnitelmaan oikeuttava aika on enimmillään kolme vuotta, mutta aikaa voidaan pidentää erityisestä syystä. Lapinjärven maahanmuuttopalveluissa tehdään kotouttamistyön tueksi alkuhaastattelu kaikille kuntapaikan saaneille tai itsenäisesti muuttaneille, oleskeluluvan saaneille aikuisikäisille pakolaisille. Alkuhaastattelun yhteydessä kartoitetaan asiakkaan kokonaistilanne ja psykososiaalisen tuen tarve. Haastattelussa selvitetään koulutus- ja työhistoria ja muut vahvuudet, kielitaito, arjen taidot ja sosiaaliset verkostot sekä muut kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Haastattelun tavoitteena on tunnistaa asiakkaan yksilölliset

tarpeet kotoutumisessa. Alkuhaastattelua käytetään apuna työnhakijaksi ilmoittautumisessa niiden pakolaisten kohdalla, jotka ohjautuvat TE-toimiston asiakkaaksi.

Kotoutumista edistävä työ tähtää asiakkaan ohjaamiseen askel askeleelta kohti itsenäistä asioiden hoitoa, työllistymistä ja aktiivista osallisuutta yhteiskunnassa. Pakolaisasiakkaiden kokonaistilanteen ja palvelutarpeen arviointia jatketaan tarvittaessa kolmen vuoden ajan maahantulosta ja asiakkaita ohjataan edelleen tarvittavien palvelujen piiriin. Kotoutumista seurataan maahanmuuttopalveluiden tekemässä haastattelussa vähintään vuoden välein. Haastattelussa kartoitetaan asiakkaan elämänvaiheen ja mahdollisten traumaattisten kokemusten vaikutus. Asiakasta autetaan erilaisissa elämän kriisitilanteissa ja huolehditaan psykososiaalisen tuen saamisesta.

Kotoutumislain 30 §:n mukaan kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa. Muutokset asiakasryhmissä vaikuttavat koko henkilöstön osaamiseen. Muutokset edellyttävät jatkuvaa toimintamallien päivittämistä ja kehittämistä, seurantaa ja valmiuksien ylläpitoa asiakaspalvelussa.
Henkilöstöä koulutetaan toimialalla tarpeen mukaan.

2.2 Monialainen yhteistyö kotouttamisessa

Kotouttavaa työtä Lapinjärvellä kehitetään yhteistyössä eri viranomaisten sekä kolmannen sektorin kanssa. Yhteistyöhön osallistuvat Lapinjärven kunnan sekä Loviisan kaupungin eri hallintokunnat, TE-toimisto, poliisi sekä maahanmuuttajien kotoutumista edistävät palveluntarjoajat, järjestöt, uskonnolliset yhteisöt ja vapaaehtoistahot. Maahanmuuttopalvelut tekevät yhteistyötä eri kunnan toimialojen kanssa yhteisten asiakkaiden osalta. Myös kotoutumista edistäviä toimenpiteitä voidaan toteuttaa monialaisena yhteistyönä. Yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa on koordinoitu muun muassa vapaaehtoista suomen kielen opetusta sekä tukihenkilötoimintaa. Maahanmuuttopalvelut tekevät yhteistyötä pakolaisten vastaanottoon ja kotouttamiseen liittyvissä asioissa myös ELY-keskuksen, Maahanmuuttoviraston sekä muiden kuntien maahanmuuttotyöntekijöiden kanssa.

2.3 Kotoutumisen seuranta

Kotoutumista edistävä työ tähtää asiakkaan ohjaamiseen askel askeleelta kohti itsenäistä asioiden hoitoa, työllistymistä ja aktiivista osallisuutta yhteiskunnassa. Pakolaisasiakkaiden kokonaistilanteen ja palvelutarpeen arviointia jatketaan tarvittaessa kolmen vuoden ajan maahantulosta ja asiakkaita ohjataan edelleen tarvittavien palvelujen piiriin. Kotoutumista seurataan maahanmuuttopalveluiden tekemässä haastattelussa vähintään vuoden välein. Haastattelussa kartoitetaan asiakkaan elämänvaiheen ja mahdollisten traumaattisten kokemusten vaikutus. Asiakasta autetaan erilaisissa elämän kriisitilanteissa ja huolehditaan psykososiaalisen tuen saamisesta.

Tuen tarve voidaan arvioida myös terveyden hoitajan ja lääkärin toimesta, jotka tarvittaessa lähettävät asiakkaat erikoislääkärille. Kotoutumisaikana yhteistyötä jatketaan koulujen ja päiväkotien kanssa sekä TE-toimiston ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Pitkän tähtäimen tavoitteena on tukea maahanmuuttaja- yhteisöjen toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa ja rohkaista osallisuuteen yhteiskunnassa eri tavoin.

2.4 Viestintä

Varhainen tiedonsaanti edistää kotoutumista ja vaikuttaa maahanmuuttajien sopeutumiseen. Kotoutumislain (7 §) mukaan maahanmuuttajien tulee saada tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, saatavilla olevista palveluista sekä kotoutumistoimenpiteistä. Jokainen maahanmuuttaja saa oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä tai rekisteröityessään väestötietojärjestelmään maistraatissa Perustietoa Suomestatietopaketin. Aineisto on ladattavissa eri kielillä myös osoitteesta www.lifeinfinland.fi.

Kunnan maahanmuuttopalvelut tarjoavat tietoa ja neuvontaa maahanmuuttoon liittyvissä asioissa. Alkuvaiheen ohjauksen yhteydessä pakolaiset saavat tietoa palvelujärjestelmästä ja kotoutumistoimenpiteistä. Kunnan tulee edistää kotoutumista kaksisuuntaisena prosessina eli maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteisena kehityksenä. Yksi keino hyvien etnisten suhteiden edistämiseksi on kuntalaisiin kohdistuva tiedotus ja asennevaikuttaminen maahanmuuttoasioissa. Maahanmuuttopalvelut tiedottavat keskeisistä maahanmuuttoon liittyvistä asioista paikallisissa lehdissä, kunnan verkkosivujen sekä yleisötilaisuuksien kautta.

2.5 Tulkkaus ja kääntäminen

Kotouttamisen tavoitteena on suomen tai ruotsin kielen vähittäinen oppiminen, mutta käytännössä etenkin maahantulon alkuvaiheessa tarvitaan tulkkaus- ja käännöspalveluita asioinnin onnistumiseksi ja asiakkaan oikeusturvan turvaamiseksi. Maahanmuuttajalla voi olla erityisesti alkuvaiheessa tarve saada enemmän aikaa palvelujen ja toimintatapojen ymmärtämiseen kuin kantaväestöön kuuluvat asiakkailla. Tulkkaus myös yleensä kaksinkertaistaa asiakkaan kanssa tarvittavan ajan. Kotoutumislain mukaan (5 §) viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa suomea tai ruotsia tai ei voi sairauden tai vamman vuoksi tulla ymmärretyksi asiassa, joka tulee vireille viranomaisen aloitteesta. Mahdollisuuksien mukaan viranomainen huolehtii tulkkauksesta ja kääntämisessä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Asia tulee kääntää tai tulkita sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttaja riittävästi ymmärtää.

Tulkkauksesta ja kääntämisestä säädetään myös mm. kielilaissa (423/2003), sosiaalihuollon asiakaslaissa (812/2000), hallintolaissa (434/2003), perusopetuslaissa (628/1998) ja laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992). Kotoutumislain perusteella valtio korvaa kunnalle pakolaisten tulkkauskustannukset täysimääräisenä

ilman aikarajaa, kun tulkkaus liittyy oleskeluluvan saaneiden pakolaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalveluiden käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa (asioiminen kaupassa, postissa ja viranomaisissa, julkisen liikenteen käyttö jne.) sekä koulun tai päiväkodin ja kodin välisen yhteistyöhön. Korvauksia voi hakea, kun kunnalla on voimassa oleva kotouttamisohjelma sekä sopimus pakolaisten kuntaan sijoittamisesta ELY-keskuksen kanssa. Suomen kansalaisuuden saamisen jälkeen kustannuksia ei enää korvata.

3. Palvelut Lapinjärvellä

Kotouttamisohjelmaan on kirjattu Lapinjärven kunnan palveluja, jotka erityisesti liittyvät maahanmuuttajien arkielämään ja sen tukemiseen.

3.1 Maahanmuuttopalvelut

Maahanmuuttopalveluiden tavoitteena on kotoutumisen edistäminen yksilöllisten kotoutumistoimenpiteiden ja hyvän alkuvaiheen ohjauksen kautta. Tämä tehdään yhteistyössä eri toimialojen sekä kolmannen sektorin kanssa.

Lapinjärven maahanmuuttopalveluiden pääasiallisena tehtävänä on kuntiin sijoitettavienpakolaisten ja itsenäisesti muuttavien, oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotto ja kotouttamisen edistäminen. Työhön kuuluu tiedotus, ohjaus ja perehdytys yhteiskuntaan, alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laadinta sekä kokonaisvaltainen kotoutumisen edistäminen yhteistyössä muiden viranomaisten ja vapaaehtoistoimijoiden sekä asiakkaiden itsensä kanssa. Kuntapaikoille saapuvien pakolaisten osalta toimenkuvaan kuuluu myös ensiasunnon järjestäminen sekä välttämättömän peruskalustuksen hankkiminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Maahanmuuttopalvelut kehittävät ja koordinoivat kuntien kotouttamistyötä sekä johtavat kotouttamisohjelman päivittämistä. Maahanmuuttopalveluissa valmistellaan kotouttamiseen liittyviä asioita kunnan päättäville elimille.

Pakolaiset ovat maahanmuuttopalveluiden asiakkaita pääsääntöisesti kolme vuotta oleskeluluvan saamisesta tai maahanmuutosta lukien. Maahanmuuttopalvelut tarjoavat tiedotusta ja neuvontaa myös muille maahanmuuttajille, viranomaisille ja kuntalaisille maahanmuuttoon liittyvissä asioissa.

Maahanmuuttotyö kuuluu Lapinjärven kunnan perusturvan alaisuuteen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen johtaja vastaa kotouttamiseen, maahanmuuttoon ja pakolaistyöhön liittyvistä hallintotehtävistä. Palveluohjaajan tehtäviin kuuluu maahanmuuttajien ja pakolaisten avustaminen sekä kotouttamiseen liittyvät ohjaavat tehtävät.

3.2 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Loviisan kaupunki vastaa Lapinjärven kunnan ja Loviisan kaupungin yhteistoiminta-alue sopimuksen myötä Lapinjärven kunnan sosiaali- ja terveyspalveluista. Yhteistoiminta-alue sopimuksen ulkopuolella ovat ikääntyneiden palvelut, joiden järjestämisestä Lapinjärven kunta vastaa itse. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä palveluiden kehittämiskohteet löytyvät Loviisan kaupungin kotouttamisohjelmasta.

Eri maahanmuuttaja ryhmien palvelut

Pakolaiset, jotka ovat saaneet oleskeluluvan, ovat oikeutettuja samoihin palveluihin kuin muut kuntalaiset. Kunnan tulee järjestää kiintiöpakolaisille kattava maahantulotarkastus 2 viikon sisällä maahantulosta Sosiaali- ja terveysministeriön antaman ohjeen (2009: 21) mukaisesti. Alkuvaiheessa tehtävä terveystarkastus on osa kotouttamistoimenpiteitä. Päiväkotia, koulua tai kielikurssia ei voida aloittaa ennen terveystarkastuksen tekemistä.

Kunnalle korvataan 10 vuoden ajan vamman tai sairauden hoidosta aiheutuvat huomattavat kustannukset, jos vamma tai sairaus on ollut jo ennen Suomeen saapumista ja asiasta on tehty sopimus ELY-keskuksen kanssa.

Turvapaikanhakijoiden sosiaali- ja terveyspalveluista vastaa vastaanottokeskus. Kiireellinen ja välttämätön sairaanhoito tulee kunnan kuitenkin järjestää henkilölle asuinpaikasta riippumatta (Terveydenhuoltolaki 1326/2010 50§), mutta hoidon kustannuksista vastaa vastaanottokeskus. Terveydenhuoltohenkilöstö arvioi hoidon välttämättömyyden potilaskohtaisesti.

Raskaana olevat ja alaikäiset turvapaikanhakijat ovat oikeutettuja terveydenhuoltoon ja ennalta ehkäiseviin terveyspalveluihin samoin perustein kuin kuntalaiset. Työnjaosta ja käytännöstä sovitaan kyseisen vastaanottokeskuksen kanssa, ja palveluista laskutetaan vastaanottokeskusta. Lisäksi kunnan tulee järjestää kouluterveydenhuolto kaikille kunnan alueella koulua käyville lapsille. Myös laittomasti maassa oleskelevat ovat THL 50 § mukaisesti oikeutettuja kiireelliseen hoitoon. Tarve arvioidaan terveydenhuollon päivystysyksikössä.

Ulkomailta adoptoidut lapset tulevat suomalaisen neuvolajärjestelmän piiriin normaalisti. Systemaattinen lääkärintarkastus on alkuvaiheessa tarpeellinen ja rokotusten saattaminen ajan tasalle.

Töihin tulevilla ulkomaalaisilla Kela määrittelee oikeuden Suomen sosiaaliturvaan lähtöalueen, työskentelyjakson pituuden, asumisen aiotun keston ja työssäoloehdon täyttymisen mukaan. Tartuntatautilainsäädännön mukaan terveydenhuollossa ja alle kouluikäisten lasten sekä vanhusten hoitotehtävissä työskenteleville on työterveyshuollossa tehtävä tarvittavat tutkimukset tartuttavan tuberkuloosin poissulkemiseksi.

Ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden maassaolo katsotaan tilapäiseksi, eivätkä he ole oikeutettuja suomalaiseen sosiaaliturvaan. Ennen Suomeen tuloa he ovat velvollisia ottamaan yksityisensairausvakuutuksen, joka ei yleensä korvaa ennaltaehkäisyä, esim. infektiotautien seulontaa.

Paluumuuttajat ja ulkomailla pitkään oleskelleet: Paluumuuttajia ovat esim. inkeriläiset ja henkilöt, joilla on suomalaiset sukujuuret. Paluumuuttajia ovat pitkään ulkomailla esimerkiksityökomennuksella olleet tai ulkomailla opiskelleet. Heidän katsotaan muuttavan Suomeen pysyvästi, ja he saavat oikeuden suomalaiseen sosiaaliturvaan, kunhan oleskelulupa on myönnetty vähintään vuodeksi.

3.3 Varhaiskasvatus

Lapinjärven kunnan varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat päiväkotitoiminta, ryhmäperhepäiväkotitoiminta, perhepäivähoitoa sekä esikoululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta (täydentävä varhaiskasvatus).

Kirkonkylän keskustassa toimii Peikkolaakson päiväkoti, joka tarjoaa sekä suomen- että ruotsinkielistä hoitoa. Porlammilla toimii kodinomainen ryhmäperhepäiväkoti, jossa lapset osallistuvat kaikkeen toimintaan ikänsä ja osaamisen mukaan. Kaikki yksiköt tekevät yhteistyötä keskenään. Varhaiskasvatuksessa on esimerkiksi yhteisiä konsertteja, tapahtumia, retkiä ja juhlia.

Lapinjärven varhaiskasvatuksessa huomioidaan monikulttuurisuuden ja lapsen kokonaisvaltaisen kasvuntukeminen, joka tukee myönteistä minäkuvaa sekä vahvistaa lapsenomaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä. Kasvatuskumppanuuden onnistumiseksi tärkeisiin tapaamisiin varataan mahdollisuuksien mukaan tulkki.

Varhaiskasvatuksen pedagogisissa ratkaisuissa, toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon lapsen yksilölliset tarpeet sekä kieli- ja kulttuuritausta. Lapsi saattaa myös tarvita tukea tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttaja-taustaisilla lapsilla suomen tai ruotsin kielen oppimisen tukeminen kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Oppimista seurataan säännöllisesti ja sille pyritään asettamaan mahdollisimman realistiset tavoitteet.

Maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatuksessa noudatetaan sekä Lapinjärvellä vakiintunutta tapaa pitää kutakin yli 3-vuotiasta vieraskielistä lasta tarvittaessa 12 kuukauden ajan kahden lapsen paikalla. Käytännössä vieraskielisten lasten kieliopetus nivoutuu pääosin varhaiskasvatuksen suunniteltuun arkeen ja toiminnallisten opetusmenetelmien käyttöön pienryhmissä sekä luonnollisiin vuorovaikutustilanteisiin kuten leikkiin.

Varhaiskasvattajilla tulee olla kunnioittava ja myönteinen asenne muita kulttuureja kohtaan. Päiväkodinjohtajien tulee huolehtia tarvittavan koulutuksen tarjoamisesta työntekijöille. Perheen muuttaessa Lapinjärvelle, heidät ohjataan hakemaan varhaiskasvatuspaikkaa, sekä huolehditaan, että he saavat hakemuksen täytettyä. Vanhempien odottaessa opintojen tai työn alkamista sekä lapsen varhaiskasvatuspaikkaa, voidaan heidät ohjata kolmannen sektorin järjestämiin kerhoihin.

3.4 Opetus

Valmistava opetus

Valmistavaa opetusta annetaan maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei ole vielä riittävä esi- tai perusopetuksen ryhmissä opiskelemiseen. Valmistava opetus ei ole erityisopetusta. Valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle valmiudet siirtyä perusopetukseen ja samalla edistää oppilaan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Valmistavan opetuksen oppijat ovat iältään, äidinkieleltään ja oppimistaustoiltaan erilaisia. Valmistavan opetuksen aluksi tehdään oppilaan lähtötason kartoitus, jonka pohjalta suunnitellaan oppilaan opetus.

Oppilaita ohjataan myös muiden aineiden opiskelussa. Tavoitteena on tukea suomen kielen oppimisen lisäksi oppilaiden oman äidinkielen opiskelua jo valmistavan opetuksen aikana. Oman äidinkielen opetuksen tarjoamisella halutaan tukea oppilaan toiminnallisen kaksikielisyyden kehittymistä ja vahvistaa oppilaan monikulttuurista identiteettiä. Valmistavan opetuksen aikana oppilas integroidaan perusopetuksen suomenkielisiin opetusryhmiin.

Oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma yhdessä oppilaan huoltajan kanssa. Opinto-ohjelmassa määritellään opetuksen tavoitteet, opetusjärjestelyt, opiskeltavat oppiaineet ja oppimäärät sekä mahdollisesti tarvittavat tukitoimet. Valmistava opetus toimii perus-Kotouttamisohjelma opetuksen opetusryhmien kanssa samanveroisena osana koulua ja osallistuu niiden tavoin koulussa järjestettäviin tapahtumiin, juhliin ja retkiin.

Lapinjärvellä on mahdollista järjestää valmistavaa opetusta ja kotoutua perheen valitsemalla kielellä, suomeksi tai ruotsiksi. Valmistavaa opetusta annetaan maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei ole vielä riittävä esi- tai perusopetuksen ryhmissä opiskelemiseen. Valmistava opetus ei ole erityisopetusta.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle valmiudet siirtyä perusopetukseen ja samalla edistää oppilaan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Valmistavan opetuksen oppijat ovat iältään, äidinkieleltään ja oppimistaustoiltaan erilaisia. Opetus vaatii ikä- ja kehitysvaiheitten mukaista eriyttämistä. Valmistavan opetuksen aluksi tehdään oppilaan lähtötason kartoitus, jonka pohjalta suunnitellaan oppilaan opetus.

Maahanmuuttaja lasten opetuksen tavoitteena on sujuvan kaksikielisyyden ja kaksi- kulttuurisuuden mahdollistaminen. Eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvilla lapsilla tulee olla mahdollisuus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa sekä oman kulttuuripiirinsä että suomalaisen yhteiskunnan jäseniksi. Valmistavassa opetuksessa opiskelu painottuu suomi toisena kielenä -aineen opiskeluun. Mahdollisuuksien mukaan oppilaita ohjataan myös muiden aineiden opiskelussa. Tavoitteena on tukea suomen kielen oppimisen lisäksi oppilaiden oman äidinkielen opiskelua jo valmistavan opetuksen aikana. Oman äidinkielen opetuksen tarjoamisella halutaan tukea oppilaan toiminnallisen kaksikielisyyden kehittymistä ja vahvistaa oppilaan monikulttuurista identiteettiä.

Valmistavan opetuksen aikana oppilas integroidaan perusopetuksen suomenkielisiin opetusryhmiin. Integroinnilla edistetään oppilaan kielitaidon kehittymistä, sosiaalisten suhteiden solmimista ja oppiaineen sisällön omaksumista. Oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma yhdessä oppilaan huoltajan kanssa. Opinto-ohjelmassa määritellään opetuksen tavoitteet, opetusjärjestelyt, opiskeltavat oppiaineet ja oppimäärät sekä mahdollisesti tarvittavat tukitoimet. Valmistava opetus toimii perusopetuksen opetusryhmien kanssa samanveroisena osana koulua ja osallistuu niiden tavoin koulussa järjestettäviin tapahtumiin, juhliin ja retkiin.

Valmistavan opetuksen alussa opetellaan pääsääntöisesti suomea toisena kielenä, jotta eri oppiaineiden sisältöjen omaksuminen on mahdollista. Lapinjärvellä valmistava opetus jakautuu lukuvuoden aikana kolmeen moduuliin. Ensimmäisen moduulin aikana opetellaan pelkästään suomen kieltä ja matematiikkaa. Oppilaita integroidaan tarpeen mukaan myös taito- ja taideaineiden tunneille.

Toisen ja kolmannen moduulin aikana oppilas voidaan integroida myös reaaliaineiden ja muiden aineiden tunneille suunnitelman mukaisesti. Jos oppilas saavuttaa valmistavan opetuksen aikana kielitaidon tason A 2.1, oppilas voidaan integroida osittain kaikissa oppiaineissa. Mikäli oppilas osaa suomea tason A 1.1 mukaisesti ennen valmistavan opetuksen alkua, oppilas voidaan integroida yleisopetukseen aikaisemmin.

Vanhempien oppilaiden (13–16-vuotiaat) valmistavassa opetuksessa lapinjärveläiset oppilaat noudattavat Loviisassa vahvistettuja valmistavanopetuksen opetussuunnitelmia.

Esiopetus Lapinjärvellä

Lapinjärvellä suomea toisena kielenä (S2) opetetaan esiopetuksessa joko esiopetuksen ryhmässä tai perusopetuksen valmistavan opetuksen yhteydessä. Valmistavassa opetuksessa edetään valmistavan opetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Esiopetuksessa on tarkoitus oppia arkielämän perussanastoa ja harjoitella suomen kieltä luontevasti eri tilanteissa. Suomen kielen taidon kehittyessä tavoitteena on, että lapsi ymmärtää ja käyttää kieltä aktiivisesti. Esiopetuksessa lapsen suomi toisena kielenä suunnitelma laaditaan yhdessä vanhempien kanssa.

Vanhempien kanssa käytävällä alkukeskustelulla on erityinen merkitys maahanmuuttaja taustaisen lapsen aloittaessa esiopetuksen. Se luo pohjan vanhempien ja kasvattajien keskinäiseen, toisia kunnioittavaan, ja lapsen kulttuuria tukevaan kasvatuskumppanuuteen.

S2-opetuksen toteuttaminen ja arviointi on osa esiopetuksen henkilöstön perustehtävää, jonka toteutumisesta yksikön esimies on vastuussa. S2-opetusta antavat esiopetuksen opettaja sekä mahdollisesti S2-opetukseen perehtynyt opettaja.

Oppimisvaikeuksia tai kielellisiä erityisvaikeuksia epäiltäessä täytyy arvioida myös oman äidinkielen hallinta ja käytön laajuus. Tarvittaessa konsultoidaan erityisopettajaa. Esi-opetuksessa suomea toisena kielenä arvioidaan. Suomi toisena kielenä opettaja testaa lapsen kielitaidon.

Kieli on ajattelun ja ilmaisun väline. Kielen eri osa-alueita ovat kuuntelu ja ymmärtäminen, puheen tuottaminen, vuorovaikutustaidot, lukemis-j a kirjoittamisvalmiudet. Näihin liittyvät olennaisesti sanavarasto ja käsitteet, kielen rakenteet ja kielellinen tietoisuus. Oppimiensa käsitteiden avulla lapsi jäsentää ympäristöään ja rakentaa maailmankuvansa. Esiopetuksessa tulee tukea lapsen ajattelun, sosiaalisuuden, tunteiden ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja oppimisprosessia erityisesti kielen avulla. Esiopetuksessa korostuu suomen kielen käsitteiden opettelu.

Perusopetus ja lukio

Maahanmuuttajalapset menevät mahdollisen valmistavan opetusjakson jälkeen omaan lähikouluunsa, kun riittävä kielitaito on saavutettu, kuten muutkin suomalaislapset. Maahanmuuttajalapselle laaditaan myös oppimissuunnitelma oppimisen turvaamiseksi. Oppimisessa on tärkeää kunnioittaa ja hyödyntää maahanmuuttajaoppilaan ja hänen huoltajansa osaamista ja tietoa niin kielen, kulttuurin kuin elämäntapojen osalta.

Lapinjärvellä esiopetus ja perusopetus 6. luokalle asti tarjotaan Lapinjärvellä suomeksi ja ruotsiksi. Yläkoulun opetus löytyy Loviisasta.

Suomi toisena kielenä/ruotsi toisena kielenä -opetus

Suomi tai ruotsi toisena kielenä (S2/R2) -oppimäärä on tarkoitettu sellaisille maahanmuuttaja taustaisille oppilaille, joiden suomen tai ruotsin kielen taso ei ole äidinkielisen tasoinen kaikilla kielen osa-alueilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia menetelmiä ja materiaaleja oppilaiden ikäjakauman ja taitotason mukaan. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin ja oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita.

Opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen, minkä jälkeen siirrytään opiskelemaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Oman äidinkielen opetus

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen tai ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimisille. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa. Opetus noudattaa perusopetuksen maahanmuuttajien äidinkielen opetussuunnitelman perusteita.

Pienryhmäisten uskontojen opetus

Lapinjärvellä pienryhmäisten uskontojen opetus toteutetaan opetuksen järjestäjää velvoittavan lainsäädännön (Perusopetuslaki 628/1998 § 13) ja ohjeistuksen mukaisesti.

Tukiopetus Lapinjärvellä

Oppilaiden käytettävissä ovat myös kaikki oppilashuollon palvelut. Tehostettua tai erityistä tukea ja oppilashuollon palveluja tarvitsevien oppilaiden varhaiseen tunnistamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tukitoimet pitää käynnistää ajoissa ja tehokkaasti. Yhteistyötä voidaan tehdä kotoutumissuunnitelman laatijoiden kanssa.

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilaalla on mahdollisuus saada tehostettua tukea perusopetuksen luokassa. Koulu arvioi tuen tarpeen yhteistyössä huoltajan kanssa. Opetuksessa noudatetaan perusopetuksen yleistä oppimäärää ja äidinkieli ja kirjallisuus oppiaineessa opiskellaan suomea toisena kielenä. Oppilaalle laaditaan oma oppimissuunnitelma.

Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjän on luotava edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana tulee olla eri osapuolien kunnioitus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Huoltajat tutustutetaan kasvamiseen ja kasvatukseen suomalaisessa yhteiskunnassa, suomalaiseen koulujärjestelmään, opetussuunnitelmaan, oppilaan arviointiin, opetusmenetelmiin sekä oppilaan omaan opinto-ohjelmaan.

Koulujen ja kuntien yhteistyöverkostot

Maahanmuuttajaoppilaita vastaanottavat koulut voivat tarpeen vaatiessa luoda yhteistyöverkoston, joka kutsutaan kokoon oppilashuoltoryhmän tai kuraattorin toimesta. Yhteistyö verkkoon kuuluvat yleensä oppilaan oma opettaja tai luokanvalvoja, suomi toisena kielenä -opettaja, erityisopettaja ja oppilaan oman äidinkielen opettaja, mikäli opetuksen järjestämisen kriteerit täyttyvät, koulupsykologi sekä muita tarvittavia asiantuntijoita.

3.5 Vapaa sivistystyö

Kansalaisopistojen kurssitoiminta tarjoaa luontevia tilaisuuksia tutustua Suomeen ja suomalaisiin, oppia tietoja ja taitoja sekä liittyä joukkoon ja kotoutua.

Tiedotuksen täsmentäminen ja kohdentaminen sekä hakevan ja ohjaavan toiminnan kehittäminen ovat ajankohtaisia haasteita. Loviisassa toimivia kansalaisopistoja ovat Valkon kansalaisopisto sekä Lovisa svenska medborgarinstitut.

Kaikille avoimet yleissivistävät opinnot

Kurssivalikoima on laaja ja monipuolinen. Opistojen tarjoaman opetuksen voidaankin kaikilta osin katsoa edistävän yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Maahanmuuttajien osallistuminen opiston kursseille edesauttaa kotoutumista monella tasolla.

Tietojen ja taitojen oppimisen lisäksi kotouttamisen kannalta tärkeitä ovat maahanmuuttajien saamat kontaktit suomalaisiin, sillä pelkät suomen tai ruotsin kielen kurssit eivät vielä takaa kielen oppimista. Luontevassa kanssakäymisessä suomalaisten

kanssa opitaan tekemisen kautta suomen tai ruotsin kieltä. Merkittävä syy maahanmuuttajien puutteelliselle kielitaidolle on kanssakäymisen vähäisyys suomalaisten kanssa, ja kansalaisopisto tarjoaa tähän luontevan ja turvallisen foorumin.

Valkon kansalaisopisto tarjoaa aikuisille ja nuorille maahanmuuttajille suunnattuja suomen kielen kursseja, joiden aihepiirit sijoittuvat opiskelijoiden arkeen.

3.6 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Kotouttamisen kannalta on tärkeää, että maahanmuuttajat ovat osallisia kulttuuripalveluihin ja että heille pyritään tarjoamaan osallistumismahdollisuuksia sekä kulttuurin käyttäjinä että sen tekijöinä esimerkiksi yhteistyössä maahanmuuttajille suunnattua toimintaa järjestävien yhdistysten kanssa.

Osa maahanmuuttajista osallistuu kulttuuritoimen järjestämiin tapahtumiin osana perusopetusta. Lisäksi tietoa kulttuuritapahtumista pyritään välittämään myös maahanmuuttajille.

Tavoitteena on tukea maahanmuuttajien yhdenvertaista osallistumista liikuntaan ja muihin vapaa-ajan aktiviteetteihin tarvittaessa kohdennetun toiminnan avulla. Aktiivinen harrastaminen tukee hyvinvointia, osallisuutta ja sosiaalisten verkostojen syntymistä.

Kirjasto

Lukutaito on suomalaisessa yhteiskunnassa edellytys kotoutumiseen ja sujuvasti arjessa toimimiseen. Lapinjärven kirjastot tarjoavat maksuttomasti aineistoja, palveluja, tapahtumia, tiloja sekä verkkoyhteyden myös maahanmuuttajien käyttöön. Kirjastosta saa myös opastusta tiedonhaussa sekä digitaidoissa. Asiakkaita palvellaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Pääkirjastosta löytyy kirjallisuutta usealla eri kielellä. Lisäksi Helsingissä sijaitseva Monikielinen kirjasto tukee maahanmuuttajien kielenoppimista ja kotoutumista tarjoamalla aineistoa lainattavaksi omalla äidinkielellä. Tällä hetkellä Monikielisen kirjaston kokoelmissa on kirjoja, elokuvia, musiikkia, äänikirjoja ja aikakauslehtiä noin 80 kielellä. Suurimmat kokoelmat ovat arabian, kiinan, somalin ja persian kielillä. Aineistoa voi tilata oman kunnan kirjastonsa kautta.

Kulttuuripalveluissa yhdenvertaisuuden toteutuminen ja maahanmuuttajien tarpeet otetaan huomioon palveluita suunniteltaessa.

3.7 Liikuntapalvelut

Liikuntatoimen tehtävänä on liikuntalaissa ja liikunta-asetuksessa säädetyllä tavalla huolehtia liikuntatoimen suunnittelusta ja kehittämisestä sekä kaupungissa harjoitettavan liikuntatoimen tukemisesta, huomioiden myös erityisryhmät.

3.8 Nuorisopalvelut

Kotoutumisprosessissa oleville lapsille ja nuorille tarjotaan yksilöllistä erityistä huomiota, positiivista erityiskohtelua ja tukea kaikissa nuorisotiloissa. Nuorisopalvelu tekee tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa ja tehostaa myös tällä tavalla kotouttamista.

Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttaa heitä sellaisten palveluiden ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan. Etsivä nuorisotyö järjestää erilaisia kerhoja nuorille, muun muassa nuoret äidit -kerho ja elämänhallintakerho.

Lapinjärven nuorisotalo on avoinna keskiviikko- ja perjantai-iltaisin. Siellä on mahdollista pelata esimerkiksi biljardia ja tv-pelejä. Lapinjärven nuorisotoimi on varautunut maahanmuuttajanuorten saapumiseen osaksi toimintaa, muun muassa kerhoihin, nuorisoiltoihin, peliturnauksiin ja liikuntaan. Tavoitteena on ottaa maahanmuuttajanuoret heti osaksi muuta nuorisoa.

3.9 Asuminen

Saapuessaan Lapinjärvelle maahanmuuttaja hakee asuntoa kunnan tai yksityisten toimijoiden kautta, kuten kuka tahansa kuntaan muuttava henkilö. Pakolaisstatuksella kuntaan saapuvat saavat ohjausta asumisen käytäntöihin maahanmuuttopalveluista. Lapinjärvellä löytyy vuokra-asuntoja sekä kirkonkylältä että muutamilta muilta kyliltä. Kiinteistö Oy Labyrintti hoitaa vuokra-asuntojen vuokraamista, ja päättää itsenäisesti kenelle antaa vapautuvat vuokra-asunnot. Tietoa vuokrarajoista Kelan asumistukea ja toimeentulotukea varten löytyy Kelan sivuilta.

Kiintiöpakolaisten kohdalla tarkka saapumispäivä Suomeen ei aina ole tiedossa ja kunnan on näin ollen usein tehtävä asunnoista vuokra- ja sähkösopimukset aluksi omiin nimiinsä. Nämä sopimukset siirretään myöhemmin varsinaisten haltioidensa nimiin. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeen kotoutumislain mukaisista kuntakorvauksista mukaan valtio maksaa kunnalle ”kansainvälistä suojelua saaville varattavien asuntojen odotusajan välttämättömiä kustannuksia, esim. vuokria tai sähkölaskuja silloin, kun asunnon varaamista ennen henkilön/perheen Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa ei ole voitu Käytännössä vuokria voidaan tarvittaessa korvata 1–2 kuukautta ennen kunnan ilmoittamaa vastaanottoajankohta.

3.10 Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut tarjoavat maahanmuuttaja-asiakkailleen valmennuspalveluita, työkokeilua, palkkatuettua työtä sekä kuntouttavaa työtoimintaa. Tarjottava palvelu ja sen tarve arvioidaan henkilökohtaisen tarpeen mukaan yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Lapinjärvellä toimii Taitopaikka. Taitopaikka on osaamisen ja rekrytoinnin

pooli ja valmennuskeskus. Taitopaikassa tarjotaan yhdessä yritysten kanssa työnhakijoille valmennusta ja koulutusta työllistymisen tueksi. Yritykset toimivat mentoreina Taitopaikassa ja sitä kautta rekrytoinnin kynnys madaltuu.

4. Valtion palvelut

Maahanmuuttovirasto myöntää oleskeluluvat, käsittelee turvapaikkahakemukset, ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännyttämisestä ja karkottamisesta, vastaa kansalaisuushakemusten käsittelystä ja pakolaisen matkustusasiakirjan tai muukalaispassin myöntämisestä. Lapinjärven kuntaa lähin Maahanmuuttoviraston toimipiste sijaitsee Helsingissä ja Lahdessa. Maahanmuuttovirastossa asiointiin tehdään ajanvaraus sähköisen varausjärjestelmän kautta. Tietyn ajan Suomessa laillisesti oleskellut ja asunut ulkomaalainen voi hakea Suomen kansalaisuutta. Asumisaikavaatimuksen lisäksi kansalaisuuslaissa on säädetty kielitaito-, nuhteettomuus- sekä muita edellytyksiä kansalaisuuden saamiseksi.

Työ- ja elinkeinotoimiston toimenpiteiden tarkoituksena on antaa maahanmuuttajalle valmiudet toimia suomalaisessa työelämässä. Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) ja kunta vastaavat yhdessä kotoutumispalvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta. TE-toimiston vastuulla ovat kotoutumislain mukaan erityisesti maahanmuuttajien työllistymistä edistävät työvoimapalvelut sekä muut työnhakijoille suunnatut toimenpiteet. Uudenmaan TE-toimisto parantaa maahanmuuttajan työllistymismahdollisuuksia lisäämällä heidän työmarkkinavalmiuksiaan eri palveluiden avulla: kotoutumiskoulutuksella, ammatillisella koulutuksella, työkokeilulla ja palkkatuella työllistämällä sekä tarvittaessa kuntouttavalla työtoiminnalla. Tavoitteena on, että maahanmuuttajalla olisi valmiudet toimia suomalaisessa työelämässä.

Kansaneläkelaitos (Kela) hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet sekä perustoimeentulotuki 1.1.2017 alkaen. Lisäksi Kela huolehtii vammaisetuuksista ja sotilasavustuksista.

5. Osallisuuden vahvistaminen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen

Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi, jonka onnistuminen edellyttää maahanmuuttajien osallisuutta ja hyvien suhteiden kehittämistä eri väestöryhmien välillä.

Lapinjärven kunnan viranomaisten ja muiden paikallistoimijoiden vastuulla on edistää paikallistasolla hyviä etnisiä suhteita sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Myönteinen vuorovaikutus eri väestöryhmien välillä voi syntyä vain, jos myös maahanmuuttajien yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa

tuetaan. Hyvien väestösuhteiden edistämiseksi maahanmuuttopalvelut tarjoavat myös ajantasaista tietoa pakolaisuudesta. Hyvien suhteiden turvaaminen vaikuttaa myönteisesti myös kuntien turvallisuuteen.

Maahanmuuttajien osallisuutta suomalaiseen yhteiskuntaan voidaan tukea ja toteuttaa kaikilla elämän osa-alueilla. Kunnan kotoutumispalveluja toteutetaan asiakaslähtöisesti yksilölliset tarpeet huomioiden. Maahanmuuttajia tuetaan tarjolla olevien palvelujen pariin. Luontevat arjen kohtaamiset naapurustossa ja harrastusten parissa tukevat myönteistä vuorovaikutusta. Viranomaisten ohella myös järjestöjen, seurakunnan ja vapaaehtoisten järjestämällä toiminnalla on oleellinen merkitys osallisuuden edistämisessä.

5.1 Kolmas sektori kotoutumisen tukena

Lapinjärvellä aktiivinen yhdistys- ja vapaaehtoissektori on tärkeässä roolissa maahanmuuttajien kotouttamisessa. Monikulttuuriset tapahtumat, kielen opiskelu ja ystävätoiminta tukevat maahanmuuttajien osallisuutta ja auttavat tutustumaan muihin kuntalaisiin. Vapaa-aikaan sijoittuva kotouttamisen tavoitteena on tutustuttaa maahanmuuttaja paikalliseen väestöön ja tarjota mahdollisuus oppia uudesta kotiseudustaan.

Mielekäs tekeminen ja osallistuminen lisäävät hyvinvointia ja sosiaalisia suhteita. Vuorovaikutus paikallisten kanssa auttaa vahvistamaan suomen kielen taitoa ja karistamaan ihmisten välisiä ennakkoluuloja. Kolmannen sektorin kotouttamisen ytimessä ovat kulttuurien kohtaaminen ja molemminpuolinen oppiminen.

5.2 Evankelisluterilainen kirkko ja muut uskonnolliset yhteisöt

Monikulttuurinen työ on seurakuntatyön tulevaisuutta. Evankelisluterilainen kirkko osallistuu maahanmuuttajien kotoutumisohjelmaan kristillisten arvojen pohjalta. Maahanmuuttajat ja muut etniset vähemmistöt ovat tervetulleita seurakunnan järjestämiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Eri uskontokuntien edustajia tuetaan ja kohdataan samoin periaattein kuin seurakuntaan kuuluvia jäseniä.

Seurakuntatyössä asiakkaiden kohtaamisissa ja keskusteluissa sekä mahdollisessa diakoniatyön taloudellisessa tukemisessa ei tehdä eroa sen suhteen onko joku evankelisluterilaisen kirkon jäsen vai ei. Kaikki ihmiset kohdataan yhdenvertaisesti.

Seurakunta voi kulkea maahanmuuttajan rinnalla eri elämäntilanteissa ja auttaa luomaan sosiaalista verkostoa uudella paikkakunnalla. Seurakunnan työ Lapinjärvellä täydentää kunnan ja muiden viranomaisten kotouttavaa työtä. Evankelisluterilaisen kirkon toiminnasta löytyy esitteitä internetistä useilla eri kielillä, kuten arabiaksi, englanniksi, ranskaksi, ruotsiksi, kiinaksi, venäjäksi ja viroksi.

Lapinjärven ja Loviisan alueella toimii Agricolan suomalainen ja ruotsalainen seurakunta. Erilaiset seurakunnan tilaisuudet kuten ryhmät, retket, leirit sekä nuorisotyön ja lapsityön tapahtumat ovat kaikille avoimia.

6. Kotouttamisohjelman seuranta

Kotouttamisohjelman toteutumista seurataan vuosittain kotouttamistyöryhmässä toimialakohtaisten indikaattoreiden avulla. Kotouttamisohjelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Sen päivittämisestä vastaa perusturvan viranhaltijan koolle kutsuma monialainen työryhmä. Arvioinnista ja seurannasta vastaa perusturvajaosto, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto.

Ohjelman päivittämisen yhteydessä arvioidaan liitteenä olevien kehittämistoimenpiteiden toteutumista.

<u>Seuranta ja arviointi 2017–2020</u>

- Lapinjärvellä asuvat kiintiöpakolaiset muuttivat paikkakunnalta keväällä 2018 ja uusia pakolaisperheitä ei ollut saatavilla. Pakolaisohjaajan työ päättyivät syksyllä 2018.

- Lapinjärven kunnassa asuvien vieraskielisten osuus on lisääntynyt 10 henkilöllä vuodesta 2017 vuoteen 2020.

- Lapinjärven kunta päivitti joulukuussa 2020 sopimuksen ELY-keskuksen kassa kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Perusturvaan myönnettiin täyttölupa palveluohjaajalle. Palveluohjaan työtehtäviin kuuluu maahanmuuttajien ja pakolaisten avustaminen sekä kotouttamiseen liittyvät ohjaavat tehtävät.

- Loviisan kaupungin maahanmuutosta vastaavilta työntekijöiltä tullut esitys siitä, että jatkossa Loviisan kaupungilla ja Lapinjärven kunnalla tulisi omat erilliset ohjelmat. Lapinjärven kunnan ohjelma päivitetty vastaamaan Lapinjärven kunnan tietoja. Ohjelman ulkopuolelle on jätetty yhteistoiminta-alueen palvelut, joista Loviisan kaupunki vastaa isäntäkuntana. Tiedot näistä palveluista löytyvät jatkossa Loviisan kaupungin kotouttamisohjelmasta.

Uusi kotouttamisohjelma laaditaan viimeistään vuoden 2024 aikana vuosille 2025–2029. Tätä kotouttamisohjelmaa päivitetään tarvittaessa valtuustokauden vaihtuessa kuntastrategian, vision ja arvojen osalta.

7. Kehittämistoimenpiteet

Kehittämiskohde	Toimenpide	Indikaattori	Vastuutaho
Pakolaisten kuntaan osoittaminen ja kotoutumisen edistäminen	Pakolaisten vastaanottaminen valtuustossa päätetyn pakolaiskiintiön mukaisesti.	Kuntapaikoille saapuneiden pakolaisten määrä. Itsenäisesti kuntaan muuttaneiden pakolaisten määrä. Kunnasta pois muuttaneiden pakolaisten määrä.	Valtuusto Maahanmuuttopalvelut
Kotouttamistyön kehittäminen ja seuranta	Kotouttamisohjelman toteutumisen seuranta kerran neljässä vuodessa Kotouttamistyön ajankohtaisiin tarpeisiin vastaaminen monialaisessa yhteistyössä.	Kotouttamisohjelmassa määritetyt tavoitteet Kotouttamispalveluiden kokoukset	Kunnan toimialat ja muut kotouttamistyöhön osallistuvat tahot Maahanmuuttopalvelut
Viestintä	Suomen yhteiskuntaan ja palveluihin liittyvän tiedon jakaminen pakolaisille. Tiedotuksen tehostaminen eri maahanmuuttajaryhmille.	Pakolaisille järjestettyjen ryhmäinfojen määrä. Maahanmuuttopalveluiden nettisivujen laajentaminen ja selkeyttäminen	Maahanmuuttopalvelut Palveluohjaaja
Ohjaus ja neuvonta	Tehokas alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta kuntaan muuttaville pakolaisille.	Pakolaisten ohjaus- ja neuvontakäyntien määrä	Maahanmuuttopalvelut /Palveluohjaaja
Kunnan alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma	Maahanmuuttajan yksilöllisen palvelutarpeen kartoittaminen ja tarpeisiin vastaaminen.	Kunnassa laadittujen alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien määrä. TE-toimiston asiakkaat muut maahanmuuttajat (esim. kotiäidit ja vanhukset	Maahanmuuttopalvelut, palveluohjaaja
Tulkkaus ja kääntäminen	Sujuvan asioinnin turvaaminen tulkkauspalvelujen avulla	Pakolaisasiakkaille tilattujen tulkkaustuntien määrä	Maahanmuuttopalvelut /palveluohjaaja
Koulutus ja työllistyminen	Maahanmuuttajan ohjaaminen kotoutumista ja työllistymistä edistäviin palveluihin.	TE-toimiston laatimien kotoutumissuunnitelmien määrä.	Maahanmuuttopalvelut

	Työelämän ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen tukeminen kunnan järjestämän suomen kielen opiskelutoiminnan avulla. Maahanmuuttajien työllisyyden ja työllisyysasteen edistäminen kunnan työllisyyspalvelujen kautta.	Aloitettujen kotoutumis- ja luki koulutusten määrä. Maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden määrä työllisyyspalveluissa. Ulkomaalaisten työttömyysaste Lapinjärvellä.	Maahanmuuttopalvelut Lapinjärven työllisyyspalvelut
Maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen	Maahanmuuttajien osallistuminen yhteisten tapahtumien järjestämiseen ja luontevan foorumin luominen tutustumiselle.	Monikulttuuristen tapahtumien määrä kunnassa.	Maahanmuuttopalvelut 3. sektori
3. sektori mukana kotouttamistyössä	Vapaaehtoistyön koordinoinnin kehittäminen ja yhteistyön lisääminen. Pakolaisasiakkaiden tukeminen sosiaalisten verkostojen luomisessa.	Kokoukset kunnan maahanmuuttopalveluiden ja 3. sektorin välillä kaksi kertaa vuodessa. Vapaaehtoisten tukihenkilöiden määrä.	Maahanmuuttopalvelut /palveluohjaaja 3. sektori
Varhaiskasvatus	Maahanmuuttaja lapsen kielellisten edellytysten parantaminen.	Lasten lukumäärä, joilla suomen tai ruotsin kielen tukeminen sisältyy varhaiskasvatussuunnitelmaan.	Sivistystoimi
Opetus	Maahanmuuttaja-oppilaan suomen tai ruotsin kielen taidon edistäminen, perusopetuksessa opiskelun tukeminen		Sivistystoimi
Kulttuuri ja vapaa-aika	Pakolaisten aktiivisen liikuntaharrastuksien edistäminen. Pakolaisten ohjaaminen harrastustoimintaan.	Lapinjärvellä eri harrastuksiin osallistuvien pakolaisasiakkaiden määrä.	Sivistystoimi
Ikääntyneet	Tarpeita vastaavien palvelujen tarjoaminen ikäihmisille.	Ikääntyneiden palveluja käyttäneiden maahanmuuttajien määrä Lapinjärvellä	Ikääntyneiden palvelut.